

УДК 342.951

Корнійчук О.О., аспірант**Науковий керівник: Ситник Г.П., д.держ.упр., професор, Заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри глобальної та національної безпеки***(Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка)***БЕЗПЕКОВИЙ ВИМІР ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМ ПУБЛІЧНОГО
УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ У ПРОЦЕСІ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ**

Концепція нового державного управління передбачає децентралізацію управління шляхом розширення повноважень та відповідальності органів місцевого самоврядування. Головне завдання уряду – дати можливість місцевим громадам вирішувати свої проблеми та контролювати якість надання державних послуг. Такий підхід пов'язаний з фундаментальними цінностями місцевого самоврядування: автономією (децентралізоване управління), демократією (громадянською участі) та ефективністю (наближеністю влади до населення).

Держава передає функції надання державних послуг недержавним організаціям (комерційним і державним), зберігаючи функції контролю та розробки цілісної стратегії. Така децентралізація забезпечує більшу гнучкість та ефективність управління та стимулює конкуренцію між постачальниками послуг, підвищуючи громадянську та соціальну відповідальність. Недоліком нової концепції державного управління є акцент на комерціалізації державного сектору та відсутність врахування суспільно-політичної участі та взаємодії [1]. Досить важко скласти загальне уявлення про ідеально збалансовану модель відносин між центральними та місцевими органами, яка здається важливою для розвитку багаторівневої системи управління. Деякі дослідники знаходять баланс між центральним контролем і місцевою автономією через достатність ресурсів з кожної сторони для захисту своєї політики та автономії. Інші автори зосереджують увагу на балансі між бажанням центральних органів влади контролювати периферію і таким чином зберегти націю як цілісне ціле та вимогами периферії в центрі зберегти місцеву автономію [2, с. 97].

Сучасний адміністративно-територіальний устрій держав є результатом багатотисячолетніх конфліктів, у яких сформувалися деякі моделі відносин між центром і периферією. Використовуючи фактор історичного розвитку, можна визначити внесок різних сил у створення національної держави. Необхідно розрізняти два підтипи політично децентралізованих органів. По-перше, це федеративні держави, які є як периферійними, так і центральними властями, уповноваженими приймати закони у сферах своєї компетенції. Є й інші місцеві органи влади, які можуть приймати постанови, але не закони. В обох випадках, і особливо в першому, політично децентралізовані органи мало залежать від центру [3, с. 21]. Політична децентралізація є багатогалузевою. Вона також багатфункціональна, так як відбувається децентралізація всіх або більшості функцій. Таким чином, компетенція федеративної держави або місцевого органу влади у сфері громадського порядку і безпеки передбачає контроль за всіма або майже всіма функціями, які закріплені за цим сектором. Політично децентралізовані органи зазвичай володіють значною фінансовою автономією, але не повною. Трансферти або субсидії, умовні або безумовні, виходять від вищих органів. Ці відрахування можуть навіть складати, у випадку місцевої влади, більше половини їхніх доходів. Загроза локальному розвитку і місцевому адмініструванню – це удавана децентралізація, що полягає в передачі завдань без відповідних повноважень прийняття рішень, тобто без компетенції-соціальна активність в такій ситуації не розвивається. Аналогічний результат полягає в передачі муніципалітетам завдань без забезпечення необхідних фінансових ресурсів, що дозволяють виконувати завдання через відсутність законів, що регулюють фінансування

муніципалітетів і функціонування фінансового господарства. Третій випадок - це ситуація, коли муніципалітет отримав завдання, компетенції і має відповідний бюджет, але нагляд за державним управлінням занадто сильний і обмежує самостійність органів муніципалітету [4].

Найбільш небезпечними джерелами та передумовами загроз безпеці громади (та, відповідно, сферами безпекової діяльності) можуть бути наступні чинники та явища: інституційна слабкість державної влади та органів самоврядування, що робить країну і громади вразливими до впливу деструктивних зовнішніх і внутрішніх чинників; природні катаклізми, кліматичні зміни, технологічні катастрофи та надзвичайні події, пов'язані з діяльністю людини; внутрішні і транскордонні кризові явища політичної, економічної, фінансової, демографічної природи; тероризм, наркоторгівля, організована злочинність; обмежені ресурси (природні, економічні, соціальні), брак або недосконалість норм і правил користування ними, корупція, що провокують небажані форми конкуренції за доступ до ресурсів. Головними загальними напрямками докладання зусиль заради забезпечення стійкості та безпеки громад мають бути: у рамках правового поля держави створення у громадах інституційних спроможностей із запобігання появі, прояву та ескалації негативних чинників і кризових явищ, з реагування на них, ліквідації наслідків і відновлення нормальних умов поточної життєдіяльності та розвитку; розвиток у громадах культури існування, розвитку та безпеки, підвищення обізнаності населення з питань безпеки.

Неприпустимо, щоб децентралізація повноважень призвела до зниження рівня захисту прав та свобод людини та громадянина, зниження рівня обороноздатності країни та безпеки держави. Крім того, децентралізація найчастіше веде до збільшення бюджетних видатків держави (принаймні на перехідному етапі становлення нової децентралізованої організації управління). Сутність децентралізації, що проводиться в багатьох країнах світу, полягає в тому, що жодна держава, мабуть, не зробить скільки-небудь значної передачі влади від центру іншому рівню управління (незалежно від того, чи буде ця передача «по вертикалі» або «по горизонталі»), якщо для цього не буде глибоких політичних та економічних підстав [5, с. 31].

Таким чином, досвід реформ державного управління в європейських країнах показав, що межі децентралізації обумовлені специфікою центральних відносин і потенціалом місцевого самоврядування. Питання відповідності норм законодавства тенденції децентралізації може бути предметом розгляду, але як основний, бо як додатковий аргумент під час виборів із рівнозначних варіантів правового регулювання.

Список використаних джерел:

1. Васильченко Г.В. (2009) Теоретичні аспекти ефективних стратегій місцевого розвинення. *Науковий вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ*. Вип. III: Економічні науки. Чернівці: Книги-XXI. С. 138-152.
2. Ганущак Ю. (2013) Реформа територіальної організації влади; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні - DESPRO». К.: ТОВ «Софія-А». 160 с.
3. Берданова О. В., Вакулєнко В. М., Гринчук Н. М., Колтун В. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. (2017) Управління розвитком об'єднаних ТГ на засадах громадської участі: навч. посіб. К. 129 с.
4. Дунаєв І. В. (2014) Ціннісні цілі модернізації регіональної економіки крізь призму принципу «розумної спеціалізації». *Аналітика і влада : журн. експерт.-аналіт. матеріалів і наук. пр. Ін-ту пробл. держ. упр. та місц. самоврядування / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України*. Київ : НАДУ. № 9. С. 260–265.
5. Бориславська О. М., Заверуха І. Б., Школик А.М. та ін. (2012) Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України; Центр політико-правових реформ. К.: Москаленко О. М. 212 с.